

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський державний університет харчування та торгівлі

МІКРОЕКОНОМІКА

методичні вказівки до написання курсової роботи

Харків
МОНОГРАФ
2017

ЗМІСТ

Передмова.....	4
I. Мета та значення курсової роботи	5
II. Структура курсової роботи.....	6
III. Послідовність виконання курсової роботи.....	7
IV. Загальні вимоги до змісту курсової роботи.....	12
V. Основні вимоги до оформлення курсової роботи.....	17
5.1 Загальні вимоги.....	17
5.2. Нумерація.....	18
5.3. Ілюстрації, таблиці, формули.....	20
5.4. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.....	22
5.5. Оформлення списку використаних джерел.....	22
VI. Робота з рецензією та підготовка до захисту курсової роботи.....	23
Додатки.....	26
Додаток 1 – Тематика курсових робіт із курсу «Мікроекономіка».....	26
Додаток 2 – Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи.....	27
Додаток 3 – Зразок оформлення змісту.....	28
Додаток 4 – Приклади оформлення списку використаних джерел...	47

ПЕРЕДМОВА

Заплановане навчальними планами вищих закладів освіти, написання курсових робіт за розділом економічної теорії: мікроекономіка є важливою ланкою формування економічної грамотності у студентів, що сприяє прищепленню навичок поглибленого самостійного вивчення економічної науки, засвоєнню основних її положень, висновків та закономірностей, що вельми необхідно майбутньому дипломованому фахівцю в його трудовій діяльності.

“Мікроекономіка” є фундаментальною економічною дисципліною, яка вивчає широке коло питань, пов’язаних з теоретичним обґрунтуванням закономірностей функціонування економічної системи на мікрорівні. Вивчення мікроекономіки, як окремого розділу економічної теорії, дозволяє озброїти студентів теоретичним інструментарієм для прийняття обґрунтованих економічних рішень.

Метою написання даних методичних вказівок є допомога та спрямування зусиль студентів у підготовці курсової роботи, зокрема, закладання основ системного економічного мислення, обґрунтованості та правильності підбору і використання наукового апарата економічної теорії при розв’язанні нагальних проблем мікроекономічного рівня.

Методичні поради ознайомлять з основними вимогами щодо змісту курсової роботи та її оформлення, порядком захисту та критеріями оцінювання; допоможуть студентам пройти шлях від вибору теми курсової роботи до осмисленого використання нотаток викладача, відображених у рецензії, а також під час захисту курсової роботи та підготовці до іспиту з “Мікроекономіки”.

Видання покликане створити мотиваційне та інформаційне підґрунтя написання курсової роботи студентами денної, заочної та дистанційної форм навчання у галузі знань “Економіка та підприємництво”.

I. МЕТА ТА ЗНАЧЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ У ВИВЧЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ РОЗДІЛІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Курсова робота – одна з форм підготовки спеціалістів вищої кваліфікації. Написання курсової роботи *має на меті* навчити студентів критично осмислювати наукову інформацію, оцінювати її переваги і вади, накопичувати й аналізувати необхідні факти, узагальнювати їх та систематизувати, теоретично пояснювати й оформлювати.

Підготовка курсової роботи та її захист має велике значення у систематизації та поглибленні теоретичних знань студентів з окремих питань економічної теорії та закріпленні навичок їх практичного застосування. Написання курсової роботи дозволяє:

- залучити студентів до самостійної, творчої роботи з економічною літературою, привчити знаходити в ній загальні положення щодо обраної теми;
- навчити підбирати, обробляти та аналізувати конкретний матеріал, коректно його ілюструвати, складаючи таблиці та діаграми, робити обґрунтовані висновки;
- чітко, послідовно й економічно грамотно висловлювати свої думки при аналізі теоретичних проблем;
- творчо застосовувати економічну теорію для розв'язання визначеної проблеми;
- привчити студентів до науково-дослідної роботи та сприяє набуттю досвіду та навичок її здійснення.

Курсова робота виконується у відповідності з навчальним планом економічних факультетів студентами денного та заочного відділення. Вона являє собою обов'язкову форму звіту студента перед кафедрою, це перша спроба та підготовчий шабел ь до написання дипломної роботи.

Студент виконує курсову роботу під керівництвом викладача. Для того щоб підготувати курсову роботу, яка відповідає вимогам, студент повинен використовувати не лише теоретичні знання, але й фактичні дані, які характеризують діяльність господарських суб'єктів. Якщо робота відповідає усім вимогам, викладач оцінює її позитивно та в письмовій формі у вигляді рецензії повідомляє про це студента. Незадовільно виконана робота підлягає переробці у

відповідності до зауважень викладача, які містяться у рецензії. Після позитивної оцінки її викладачем, робота захищається.

До здачі іспиту з мікроекономіки допускаються лише ті студенти, які мають позитивні оцінки курсової роботи.

Після захисту курсова робота студенту не повертається, а зберігається на кафедрі.

II. СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота складається з наступних частин:

- титульного аркуша;
- змісту;
- вступу;
- основної частини;
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків (за необхідністю).

Структура роботи може змінюватись в залежності від теми та її складності.

Титульний аркуш курсової роботи містить:

- відомчу підпорядкованість вищого навчального закладу, де виконана курсова робота;
- найменування вищого навчального закладу, де виконана курсова робота;
- найменування кафедри, де виконана курсова робота;
- тему курсової роботи;
- дані про студента (ку), яким (ою) виконана курсова робота (вказується курс, факультет, шифр академічної групи, прізвище, ім'я, по батькові студента);
- дані про викладача, який консультував, перевіряв курсову роботу (вказується науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові викладача);
- місто і рік виконання курсової роботи.

Зразок оформлення титульного аркуша наведено у додатку 1.

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони містять заголовки), зокрема вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У *вступі* автор повинен розкрити актуальність обраної проблеми, ступінь її розробленості та сформулювати задачі, які будуть вирішуватись у роботі. Вступ повинен бути стислим (2-3 сторінки).

В *основній частині* розкривається сутність теми. Цю частину рекомендується розділити на 3 розділи, кожен з яких може мати декілька підрозділів, в яких викладаються основні теоретичні і методологічні положення, проблемні питання, дискусійні аспекти теми, науково обґрунтовані соціально-економічні рішення, світовий досвід тощо.

Збільшувати кількість розділів не рекомендується, так як це приведе до їх неповної розробки або значному перевищенню обсягу курсової роботи. Кожен наступний розділ рекомендується починати з нової сторінки. Підрозділи лише виділяються в тексті вільними рядками. Загальна частина може бути описана на 20-25 сторінках стандартного аркуша машинописним способом, або 35-40 сторінок рукописного тексту.

У *висновках*, які випливають із матеріалів курсової роботи, містяться обґрунтовані пропозиції щодо вирішення поставленого завдання. Їх необхідно викладати стисло не більш як на 2 – 3 сторінках.

Далі подається *список використаних у роботі джерел*, складений у певній послідовності (див. 5.5).

Після списку використаних джерел, у разі потреби, можна розмістити додатки, в які включають допоміжний матеріал:

- проміжні розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інші ілюстрації допоміжного характеру.

III. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи доцільно розчленити на 6 етапів:

- вибір теми;
- підбір та вивчення літератури;
- складання робочого плану роботи;
- збір та обробка фактичного та статистичного матеріалу;
- написання курсової роботи;
- захист курсової роботи.

Вибір теми. Тема курсової роботи студентом вибирається самостійно згідно переліку тем, запропонованих кафедрою. В окремих випадках студент має право пропонувати тему, яка не включена до загального переліку, але знаходиться в межах курсів “Мікро-, макроекономіка”. Від правильного вибору теми часто залежить не лише якість письмової роботи, але й взагалі можливість її виконання.

Доцільно обирати тему роботи, яка б була пов’язана з виробничою діяльністю студента-заочника або була б близькою до профілю майбутнього фахівця. Виконання тем, пов’язаних з виробничою роботою студента, має ряд переваг. З одного боку, це полегшує виконання роботи, так як автор може для підтвердження теоретичних положень широко використовувати фактичний матеріал своєї установи чи підприємства, де він працював (працює), що дозволяє підвищити якість курсової роботи. З іншого боку, на базі конкретних даних студент може зробити корисні висновки і сформулювати пропозиції, впровадження яких сприятиме підвищенню ефективності функціонування суб’єктів господарювання.

При виборі теми варто звернути увагу на її спрямованість. Центральною фігурою життєдіяльності на Землі є людина, особистість, природно, що наука, з одного боку приділяє увагу індивідуальній економіці людини, домашнього господарства, окремим товарам і послугам, що задовольняють їх потреби, а з іншого – підприємницькій діяльності, виробничій діяльності фірм, окремих галузей економіки, товарних чи ресурсних ринків як об’єктів більшого масштабу. Для таких масштабів дослідження характерний мікроекономічний підхід.

При написанні курсової роботи мікроекономічної спрямованості, слід зосередити увагу на дослідженні можливостей виробництва, виборі виробництва конкретних видів товарів, технологій. Мікроекономіка оперує такими показниками як обсяг виробництва і споживання товару чи групи товарів, ціна товару, витрати його виробництва, виторг від продажу, ефективність діяльності фірм, підприємницьких операцій, господарських проектів.

При виборі теми необхідно враховувати, що в одній академічній групі можуть писати роботу на одну і ту ж тему не більше двох студентів.

Підбір та вивчення літератури. Після вибору теми можна починати роботу з літературними джерелами. Починати цю роботу потрібно з дослідження переліку літератури, рекомендованого кафедрою. При складанні бібліографічного списку пропонується використовувати бібліографічні каталоги, тематичні бібліографії, перелік опублікованих за рік журнальних статей, який як правило розміщується в останньому номері журналу. Для цього необхідно за каталогом скласти список літератури за темою курсової роботи, підібрати її та вивчити. Головним завданням студента на даному етапі роботи – із великої кількості вітчизняної та зарубіжної економічної літератури відібрати лише ті книжки, журнали та статті, в яких висвітлюються питання щодо обраної теми курсової роботи.

Вивчення періодичної літератури необхідно починати з робіт, які опубліковані в останні роки і найбільш повно розкривають питання курсової роботи, а потім переходити і до більш ранніх видань. Така послідовність вивчення літератури зумовлена не лише глибоким та всебічним реформуванням нашого життя за останнє десятиріччя, але й специфікою і динамізмом економічної науки, яка постійно еволюціонує й збагачується новими теоретичними положеннями, висновками, концепціями, щодо поліпшення рівня інформаційного забезпечення наукової діяльності студентів, додаються відомості про доступ до електронних колекцій наукової періодики та баз даних провідних наукових видавництв.

Таблиця 1.1 – Перелік сайтів та баз даних електронних колекцій наукової інформації

Адреса сайту	Відомості про сайт
1	2
http://www.nbu.gov.ua/portal	Національна бібліотека України Вернадського
http://dspace.nbu.gov.ua:8080/dspace	Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України
http://www.nplu.org.ua/	Національна парламентська бібліотека України –(доступ до баз даних з електронних каталогів «Книжкові та спеціальні видання», «Автореферати дисертацій», «Статті із збірників наукових праць»)
http://www.uinpei.kiev.ua/	Український інститут науково-технічної і економічної інформації –(доступ до бази

	даних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій України, Міжнародної бази даних AGRIS/CARIS, база даних «Науково-технічні заходи», видань УкрІНТЕІ);
http://grebennikom.ru	Електронна бібліотека видавничого дому Гребеннікова –(доступ до повнотекстових версій статей, опублікованих в спеціалізованих журналах Видавничого дому Гребеннікова)
http://www.hduht.edu.ua/Bibl/index.htm	Бібліотека Харківського державного університету харчування та торгівлі –(доступ до баз даних з електронних каталогів бібліотечного фонду ХДУХТ)
http://ukrstat.gov.ua	Державна служба статистики України (доступ до оперативних статистичних даних, до повнотекстових версій статистичних збірників та статистичних бюлетенів);
http://www.smida.gov.ua/	Державна установа «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України» – (доступ до фінансової звітності підприємств та організацій України
http://www.retailstudio.org	портал RetailStudio –(вільний доступ до зібрання інформації про роздрібну торгівлю України
http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr	Бібліотека Харківського національного університету В.Н. Каразіна (доступ до баз даних з електронних каталогів бібліотечного фонду ХНУ В.Н. Каразіна
< www.minyust.gov.ua >	Європейський вибір України
< economist.Net.Ua >.	Головний економічний журнал України
< case-ukraine.com.ua >.	Case Україна. Періодичні видання, економічний огляд
< www.vopreco.ru >	“Вопросы экономики”
< vopoliteco.ucoz.com >	“Вопросы политической экономии”
< www.business-inform.net >.	“Бізнес Інформ”
www.problecon.com	“Проблеми економіки”
www.ed.ksue.edu.ua	“Економіка розвитку”
http://www.etet.org.ua	“Економічна теорія”
theoreticaleconomy.info	“Теоретическая экономика”
http://www.economizdat.ru/zhurnal	“Горизонты экономики”

www.alternativy.ru	“Альтернативы”
obcom.net.ua	Офіційні видання Верховної Ради України

У загальному випадку рекомендується:

- вивчити наукові роботи з даної проблеми українських та зарубіжних провідних науковців;
- ознайомитися з постановами уряду, рішеннями сесій Верховної Ради та указами Президента України з економічних проблем;
- ознайомитися зі статистичними даними, які публікуються у періодичних виданнях та статистичних збірниках, бюлетенях;
- вивчити статті за обраною темою, які публікуються у журналах “Економічна теорія”, «Актуальні проблеми економіки», “Соціальна економіка”, “Економіст” (українське видання). Економіка України”, “Економіка розвитку”, “Бізнес Інформ”, “Проблеми економіки”, “Комерсант”, “Компаньйон”, “Експерт” та інші.

При вивченні відібраної літератури рекомендується робити помітки, бажано на одному боці окремого аркуша стандартного формату. Це дає змогу надалі компоувати матеріал у будь-якому порядку. Обробка записів повинна здійснюватись у міру їх накопичення. Потім весь матеріал треба систематизувати, вилучити зайве і скласти робочий план курсової роботи.

Складання робочого плану роботи. Після підбору та вивчення літератури студент повинен скласти робочий план курсової роботи. План – це основа роботи і від того, як він складений, буде залежати рівень усієї письмової роботи.

Досвід свідчить, що за весь період роботи над курсовою план може коригуватися декілька раз. Попередній (робочий) план має спрощену форму, в ньому відображаються основні напрямки дослідження. У зміст вноситься остаточний варіант плану курсової роботи. План тісно пов’язаний із структурою роботи. Складений план після кожного коригування подається для узгодження викладачу, який консультує студента.

Збір та обробка фактичного та статистичного матеріалу. При написанні курсової роботи необхідно використовувати як літературні джерела, так і фактичні матеріали, на базі яких можна зробити обґрунтовані висновки про процеси та явища, що відбуваються в економічному житті суспільства, про закономірності

його розвитку. До збору фактичного матеріалу необхідно підходити уважно. Треба добирати тільки об'єктивні та достовірні факти, які мають пряме відношення до досліджуваної проблеми.

Джерелами отримання статистичних та фактичних даних можуть бути урядові постанови та рішення, Укази Президента України, Web-сторінки та сервери органів державної влади; статистичні збірники та довідки, підручники, монографії, збірники наукових праць; наукові, науково-практичні, інформаційні журнали, газети, різні інформаційні бюлетені з економічних питань; звітні дані підприємств та установ тощо.

Після того як підібрана література та конкретний матеріал по фактичним даним необхідно відкоригувати (за необхідності) і узгодити план з викладачем і лише тоді починати написання курсової роботи.

IV. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Кожний студент, виконуючи курсову роботу, повинен знати вимоги, які пред'являються до змісту письмової роботи з мікро-, макроекономіки. Обравши тему, студент, перш за все, має усвідомити її сутність, актуальність, теоретичну важливість та практичну значущість.

У *вступі* до курсової роботи звичайно обґрунтовують актуальність обраної теми, мету та зміст поставлених завдань, формулюють об'єкт і предмет дослідження, зазначають методи, за допомогою яких буде проводитись дослідження.

Актуальність теми розкривається шляхом обґрунтування нагальності досліджень з даної теми та їх соціально-економічної значущості.

Мета і задачі курсової роботи. Від доведення актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання мети і зазначення конкретних завдань, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета дослідження – це запланований результат, а описання вирішення завдань становить зміст та народжує заголовки розділів курсової роботи.

Об'єкт і предмет дослідження. Обов'язковими елементами вступу є визначення об'єкта та предмета дослідження. *Об'єкт* – це

процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. *Предмет* – міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться як загальне і часткове.

Методи дослідження. Вибір методів дослідження як інструменту отримання фактичного матеріалу і необхідної умови досягнення поставленої мети – важливий елемент вступу.

Економічна теорія, як і будь-яка інша наука, використовує як загальнонаукові, так і специфічні методи дослідження. Звичайно метод дослідження формується на основі певної методології (світогляду) дослідження предмету. Тобто предмет передбачає певний метод дослідження.

Основними методами наукового пізнання, які застосовуються в економічній теорії є:

- *Формальна логіка* – тобто дослідження предмету з точки зору його структури й форми. Основними формально-логічними методами і прийомами пізнання є: аналіз і синтез; індукція і дедукція; порівняння і аналогія; формулювання проблеми, гіпотези; доведення істинності тощо. Логічність мислення допомагає досягти доведеності та істинності викладених у курсовій роботі положень і висновків. Вона дозволяє правильно класифікувати економічні явища та виявити причинно-наслідкові зв'язки між ними.

- *Історичний підхід* – базується на тому, що при вивченні економічних явищ досліджується логіка їх розвитку в формі конкретних історичних подій. Тобто необхідно в'яснити коли і як виникло економічне явище чи проблема, які основні етапи його розвитку, сучасний стан.

- *Діалектика* – це наука про загальні закони розвитку природи, суспільства, людського мислення. Діалектика виступає цілісним методом, органічною системою категорій і законів пізнання. Основними принципами систематизації понять є принципи взаємозв'язку (одиничне і загальне; частина і ціле; причина і наслідок; зміст і форма тощо) і розвитку (закон взаємного переходу кількості і якості; єдності і боротьби протилежностей; заперечення заперечення). Єдність діалектики, логіки та теорії пізнання проявляється в методах діалектичної логіки: сходження від абстрактного до конкретного; єдність історичного та логічного.

- *Системний підхід* – це методологічний напрямок у науці, який передбачає інтеграцію, синтез дослідження різних сторін явища,

об'єкта. В економічній теорії системний підхід застосовується тому, що всі економічні процеси пов'язані між собою і являють одне ціле. Тому важливо знати види систем в економіці, їх структуру, характер взаємозв'язку складових частин цих єдиних сукупностей. Прикладом застосування системного підходу є модель економічного кругообігу, система макроекономічних показників тощо. Спектр методів системного аналізу досить широкий і до сьогодні немає єдиної їх класифікації. Однак можна виділити основні з них – це неформальні, графічні, кількісні методи та методи моделювання.

• *Побудова економічних моделей* застосовується як один з основних методів економічної теорії, що дозволяє виявити внутрішню структуру економічних процесів, встановити властиві їм закономірності. Найчастіше в мікро-, макроекономіці використовуються оптимізаційні та імітаційні економічні моделі, за допомогою яких аналізується ринковий механізм, поведінка економічних агентів, економічне зростання, взаємозв'язок інфляції та безробіття тощо.

Подавши перелік, використаних у роботі методів, обґрунтовується логічність та коректність їх застосування для досягнення поставленої мети.

Основна частина курсової роботи складається з трьох розділів та певної кількості підрозділів. В розділах основної частини головну увагу студент повинен приділити всебічному та глибокому висвітленню проблеми як у цілому, так і окремим її частинам.

Заголовки розділів та підрозділів повинні точно відбивати зміст викладеного в них тексту. Вони не можуть скорочувати або розширювати обсяг закладеної смислової інформації. Кількість підрозділів повинна бути достатньою для розкриття змісту розділу.

В основній частині курсової роботи подають:

- основні етапи розвитку наукової думки з обраної теми;
- зарубіжний досвід вирішення даної проблеми;
- відомості про проведені теоретичні та (або) аналітичні дослідження стану та (або) перспектив розвитку проблеми, що розглядається;
- шляхи розв'язання обраної проблеми в Україні.

Написання курсової роботи необхідно починати з постановки та висвітлення змісту основного питання кожного розділу. Розкриття змісту повинно бути доведеним, а не декларативним, науково

аргументованим та поясненим. Теоретичні положення та висновки повинні базуватися на конкретних матеріалах реальної дійсності, факти та приклади бути типовими, а не випадковими. Для того щоб мати правильне уявлення про ті чи інші економічні явища та закони, бажано розглядати їх в історичному аспекті. Дуже важливо, щоб матеріал курсової роботи розкривався логічно, послідовно, чітко й повно.

У залежності від обраної теми структура основної частини роботи може бути різною. Найчастіше основний текст курсової роботи має наступну рубрикацію.

У *першому розділі* курсової роботи подається критичний аналіз теоретичних аспектів обраної теми. Практика ставить проблеми та питання, до яких теорія не завжди готова. Звідси по багатьом проблемам економічної теорії спеціалісти мають різні точки зору, по ним ведуться дискусії, що знаходить відображення в економічній літературі. Тому в цьому розділі необхідно стисло і критично окреслити основні етапи розвитку наукової думки з обраної теми, крім того, на базі вивчення економічної літератури, студент повинен визначити свій погляд щодо поставлених теоретичних питань, аргументувати його.

Орієнтація на соціально-ринкову економіку висуває необхідність вивчення та використання прогресивного зарубіжного досвіду. У країнах з ринковою економікою нагромаджено багатий інструментарій застосування змішаного механізму ринкового регулювання, який постійно вдосконалюється і пристосовується до умов розвитку економіки.

У *другому розділі* курсової роботи, як правило, висвітлюється саме зарубіжний досвід вирішення питань теми, яка розкривається. У цьому розділі виявляються і обґрунтовуються на основі фактичного та статистичного матеріалу сучасні зарубіжні тенденції, закономірності щодо обраної теми. Використання соціально-економічної статистики є обов'язковим елементом курсової роботи з економічної теорії, так як у показниках соціально-економічної статистики відображаються найважливіші процеси суспільного розвитку (обсяги ВВП, показники економічного зростання, зайнятість і безробіття, показники вартості життя, глобалізації економіки тощо).

При використанні емпіричних даних необхідно дотримуватись певних правил, а саме:

- дані слід приводити до абсолютних (млн.грн., т, м, шт) або відносних (%) показників, а при їх порівнянні використовувати однаковий масштаб (наприклад, можна порівнювати млн. грн. лише із млн. грн., а не з тис. грн.) і розмірність (не можна порівнювати натуральні показники з вартісними, наприклад, кілограми з гривнями);

- для обґрунтування певної закономірності, тенденції треба привести дані, які б розкривали сутність економічного процесу в динаміці;

- для наочності цифрові дані можуть бути зведені у таблиці, проілюстровані діаграмами, графіками, тобто попередньо оброблені. Способи представлення даних будуть залежати від матеріалів та змісту досліджуваного питання.

Проте, слід пам'ятати, що використання фактичного матеріалу у курсовій роботі не повинно приводити до її “поводі” великою кількістю цифр. Необхідно використовувати лише нові, типові, переконливі та виразні дані.

У третьому розділі за допомогою обраних методів розкривають сучасний стан проблемних питань в Україні на мікрорівні, обґрунтовують шляхи, способи вирішення цих проблем, та точку зору студента щодо можливості їх нейтралізації. При цьому можливе творче використання зарубіжного досвіду, викладеного у попередньому розділі, адаптованого до національно-господарських особливостей української економіки.

У висновках викладаються основні результати та рекомендації щодо проведених у курсовій роботі теоретичних та аналітичних досліджень. Вони мають містити стисло (на 2-3 сторінки) оцінку стану питання та розкривати способи вирішення поставлених у вступі завдань курсової роботи.

Список використаних джерел – це суттєва частина курсової роботи, яка відображає самостійну роботу студента з літературою (може вміщувати як традиційні джерела: монографії, підручники, навчальні посібники, збірки наукових статей, періодичні видання, так і сучасні офіційні інтерактивні джерела інформації: Web-сторінки та сервери органів державної влади – Верховної Ради, Кабміну, Національного банку України тощо, аналітичні огляди та наукові статті, макроекономічні прогнози про економічний розвиток України, опубліковані у мережі Internet).

Студент зобов'язаний посилається на джерела, з яких у курсовій роботі використано матеріали, окремі результати, ідеї чи висновки. Посилатися слід на останні видання творів. Більш ранні видання можна зазначати лише у випадку, коли наявний матеріал не включений до останнього видання.

Не варто включати до списку літературу, на яку немає посилань у тексті курсової роботи.

Мова, стиль висловлювання, вміння будувати стислі речення, висловлювати свої думки у зрозумілій, доступній формі, грають велику роль. Курсова робота повинна бути написана *писемною науковою мовою*. Для тексту курсової роботи повинні бути характерними: смислова завершеність, цілісність, пов'язаність, цілеспрямованість і прагматизм, використання спеціальної термінології, властивої економічній теорії.

Стиль курсової роботи – безособовий монолог. Виклад матеріалів ведеться від 3^т особи, бо увага зосереджується на змісті та логічній послідовності повідомлення, а не на суб'єкті. Авторське “я” ніби відступає на другий план, замість “я” використовується “ми”. Крім того в тексті варто уникати лексичних помилок, канцеляризмів, емоційних мовних елементів. Необхідно дотримуватись єдиного застосування термінів, умовних позначень і скорочень слів, мір ваги та довжини. Пропонується використовувати сучасні видання словників В. Даля, С. Ожегова, іноземні, економічні, філософські та тлумачні словники, енциклопедії.

V. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні вимоги

Курсова робота повинна бути відповідним чином оформлена.

Курсову роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4, виконуючи наступні вимоги:

- Текстовий редактор – MS Word 97, 2000, XP.
- Шрифт основного тексту – Times New Roman.
- Розмір шрифту (кегель) – 14.
- Міжрядковий інтервал – 1,5.
- Розташування – книжне.
- Береги тексту: зверху – 2,5; знизу – 2,5; ліворуч – 3,5; праворуч – 1,5(см).

- Обсяг основного тексту – 25-35 сторінок друкованого тексту.
- Електронна копія роботи на дискеті 3,5 дюйма (або на диску CD) у вигляді файлу з ім'ям Курсова.doc., структура і зміст якого повністю відповідає друкованому варіанту, включаючи титульний аркуш.

Чорновий варіант роботи слід ретельно відредагувати і лише після цього надрукувати на комп'ютері без скорочення слів, вставок, перекреслень. Граматичні чи стилістичні помилки виключаються. Друкарські помилки, описки, неточності, виявлені після роздрукування роботи, можна виправити підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту машинописним способом. Допускається не більше двох виправлень на одній сторінці.

Заголовки структурних частин курсової роботи “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам. Кожну структурну частину (розділ) курсової роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу основного тексту не входять список використаних джерел та додатки, але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації.

5.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку № .

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номери сторінок *не ставлять*, на наступних сторінках *номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці*.

Такі структурні частини курсової, як “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ” не мають порядкового номера, тобто не нумеруються їх заголовки. Не можна друкувати “1.ЗМІСТ” або “5.ВИСНОВКИ”. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка симетрично до тексту друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад “2.1.” (перший підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Рис.1.2 Графічна модель закону попиту

Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу. У вікні 1 наведено приклад оформлення графічної ілюстрації закону попиту. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, “Рис 1.2” (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацією, то її нумерують за загальними

правилами.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) та таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації та таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад,

Вікно 2
Приклад оформлення таблиці

Таблиця 1.3
Шкала попиту на морозиво

Ціна (P), грн	Обсяг попиту (Q), шт
0,5	20
0,6	18
1,0	15

див. вікно 2– “Таблиця 1.3” (третя таблиця першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця її нумерують за загальними правилами.

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово “Таблиця” та її номер вказують один раз справа над першою

Вікно 3

Приклад оформлення формул

У формалізованому вигляді закон попиту має вигляд:

$$Q_D = f(P, P_{x,y}, Z, \dots, N), \quad (1.5)$$

де P – ціна блага;
P_{x,y} – ціна супутніх благ;
Z – переваги споживача, мода;
N – чисельність покупців.

частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова “Продовження табл.” і вказують номер таблиці, наприклад: “Продовження табл.2.5”, заголовок таблиці не повторюють.

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між

якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад, див. вікно 3 – (1.5) – п’ята формула першого розділу.

5.3. Ілюстрації, таблиці, формули

Ілюструють курсову роботу, виходячи з певного загального задуму, з метою виділення основних результатів проведених досліджень. Кожна ілюстрація повинна відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу курсової роботи з економічної теорії є: схема, діаграма, графік.

Схема – це зображення, яке за допомогою умовних позначень і без збереження масштабу передає основну ідею певного процесу і показує взаємозв’язок його головних елементів.

Діаграма – один із способів графічного зображення залежності між величинами. У діаграмах наочно відображаються і аналізуються масові дані. Відповідно до форми побудови розрізняють: площинні, лінійні та об’ємні діаграми. Найбільшого поширення набули лінійні діаграми, а з площинних – стовпчикові та секторні.

Графіки – умовне зображення величин та їх співвідношень через геометричні фігури, точки, лінії. Графіки використовують як для аналізу, так і для наочності представлення числових даних.

При оформленні посилань на ілюстрації (схеми, діаграми, графіки) не варто повторювати те, що міститься у підписі. У тому

місці, де викладається матеріал, пов'язаний із ілюстрацією, і де авторові треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках. Наприклад, (рис.3.1), або зворот типу: "...як це видно з рис. 3.1", або "...як це показано на рис.3.1".

Цифровий матеріал, як правило, оформляється у таблиці.

Таблиця являє собою такий спосіб подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується в рядки і графи, відокремлені одна від одної вертикальними та горизонтальними лініями.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, або на наступній сторінці, таким чином, що її можна було читати без повороту переплетеного боку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Усі наведені в таблицях дані повинні бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставлятися. В основу їх групування покладають лише суттєві ознаки.

При використанні *формул* необхідно дотримуватись певних техніко-орфографічних правил:

- рівняння і формули необхідно виділяти з тексту вільними рядками;
- якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід переносити після знаків математичних операторів (а саме знаків: рівності =; плюс +; мінус –; множення \times ; ділення \div);
- нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті, інші нумерувати не рекомендуються;
- пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі;
- значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка, перший рядок пояснення починається зі слова "де" без двокрапки;
- загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент, тому в кінці формул і в тексті перед ними ставлять розділові знаки відповідно до правил пунктуації.

Для прикладу, закон попиту представлено у вигляді графіка (див. вікно 1), у табличній формі (див. вікно 2), та в аналітичній формі (див. вікно 3).

5.4. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу огляду літератури слід наводити *цитати*. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення може спотворити зміст, закладений автором. Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням авторських особливостей написання. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Посилання в курсовій роботі на джерела роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, "...у працях [5-7]...".

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул джерела, на яке дано посилання в дисертації, наприклад, "Особливості феномену перехідної економіки полягають також у тому, що в умовах такої економіки проблема безробіття, особливо на першій стадії економічних перетворень, ще не переросла в одну з основних" [23, С.157].

Посилання на ілюстрації та формули курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації чи формули – останній беруть у дужки. Наприклад: "Поведінка змінних витрат у короткостроковому періоді зображена на рис. 1.2", або "Залежність між обсягом попиту на товари першої необхідності і їхньою ціною відображена у формулі (2.1)".

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово таблиця пишуть скорочено, наприклад: "... у табл. 1.2". У повторних посиланнях вживають скорочено слово "дивись", наприклад: "див. табл. 1.2".

5.5. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків.

Відомості про джерела, включені до списку, треба давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема, потрібну інформацію щодо згаданих вимог можна одержати із таких стандартів: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1 – 2003, ІДТ)», ДСТУ 3582-97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила.

VI РОБОТА З РЕЦЕНЗІЄЮ ТА ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершена курсова робота здається студентом на кафедрі економічної теорії у визначений термін для рецензування. Це необхідна умова для того, щоб відповідно з рецензією, у разі необхідності, організувати переробку матеріалів курсової роботи і підготуватися до її захисту. Студент захищає курсову роботу до іспиту з «Мікроекономіки». Без її захисту студент до іспиту не допускається.

Головне *призначення рецензії* – надання допомоги студенту в самостійній роботі над курсом мікро-, макроекономіка та конкретних методичних порад щодо виправлення недоліків курсової роботи та подальшого поглиблення знань.

Студенту слід уважно ознайомитись з рецензією, щоб подивитись на свою роботу критичним поглядом викладача, врахувати усі зауваження щодо змісту та оформлення роботи, стилю, грамотності викладання.

Для того щоб студент мав докладну характеристику своєї курсової роботи, у рецензії крім загальної оцінки подається:

- загальна характеристика роботи та її позитивні сторони;
- вказівки на ступінь самостійності роботи;
- аналіз недоліків з точки зору структури, змісту, висвітлення тих чи інших положень, використання статистичних та фактичних даних, оформлення;

- конкретні рекомендації з вказівкою джерел щодо усунення зауважень та підготовки до захисту курсової роботи студентом.

Таким чином, аргументом підготовки до захисту курсової роботи є рецензія керівника-консультанта, а також посторінкові зауваження. У рецензії на курсову роботу може не бути остаточної оцінки. У ній може бути оцінка у вигляді: “Робота допускається до захисту” або “Робота не допускається до захисту”. Остаточна оцінка дається після захисту. Якщо робота не допущена до захисту, то вона повинна бути перероблена студентом відповідно до рецензії і знову представлена на кафедрі.

Змінювати тему курсової роботи не дозволяється, так як це не доцільно з точки зору інтересів самого студента.

Робота не допускається до захисту, якщо вона не носить самостійного характеру, списана з літературних джерел або у інших авторів, якщо загальні питання не розкриті, викладені схематично, фрагментарно, в тексті присутні помилки, науковий апарат використано некоректно, не витримані загальні вимоги до оформлення роботи.

Якщо у рецензії є зауваження, які не зрозумілі студенту або, на його погляд неправомірні, необхідно за допомогою рецензента з'ясувати суть зауважень, а при захисті роботи привести додаткові доведення для обґрунтування своєї позиції. Дуже важливо приділити увагу рекомендаціям рецензента, вивчити додаткові джерела, вказані ним.

Таким чином, підготовка до захисту роботи включає виправлення помилок та недоліків, вивчення додаткових джерел, вказаних рецензентом, осмислення написаного, готовність пояснити будь-які наведені положення.

Під час *захисту курсової роботи завдання студента* – показати поглиблене розуміння теоретичних аспектів конкретної теми, сучасного стану економічної проблеми чи питання, що розглядалося.

Оцінку “*відмінно*” отримують ті роботи, в яких містяться елементи наукової творчості, самостійні висновки, дається аргументована критика і самостійний аналіз фактичного матеріалу, сучасних методів аналізу економічної теорії по даній темі.

Оцінка “*добре*” ставиться тоді, коли в роботі повно та всебічно висвітлюються питання теми, але немає певного ступеня творчості та самостійності.

Оцінку “задовільно” студент отримує у випадку, коли він не може відповісти на зауваження рецензента, не володіє матеріалом роботи, не в змозі дати пояснення висновкам та теоретичним положенням даної проблеми. У цьому випадку студент може захищатися вдруге.

Оцінка за курсову роботу визначається за допомогою системи оцінювання, що відповідає вимогам Європейської кредитно – трансферної системи оцінювання успішності студентів. (табл.1.2)

Таблиця 1.2. – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Національна	100-бальна система	ECTS
5 (відмінно)	90-100 балів	A (відмінно)
4 (добре)	82-89 балів	B (добре)
	74-81балів	C (добре)
3 (задовільно)	64-73 балів	D (задовільно)
	60-63 балів	E (задовільно)
2 (незадовільно)	35-59 балів	FX (незадовільно) – з можливістю повторного складання
	1 -34 балів	F(незадовільно) – з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Захист і оцінка курсової роботи – це підведення підсумків самостійної роботи студента й отримання права допуску до іспиту з мікроекономіки.

Кращі курсові роботи рекомендуються на конкурс студентських наукових робіт, використовуються для виступів на наукових студентських конференціях, а також як реферати на семінарських заняттях.

ДОДАТКИ

Додаток 1. - Тематика курсових робіт із курсу "Мікроекономіка"

1. Конкуренція: поняття, види та місце у сучасному ринковому механізмі.
2. Раціональна поведінка споживача на ринку благ.
3. Особливості поведінки споживача за умов формування нефункціонального попиту.
4. Корпорація як форма організації сучасної фірми
5. Малий бізнес: характерні риси, досвід та проблеми функціонування.
6. Витрати підприємства: поняття, види, динаміка.
7. Траєкторія розвитку фірми в довгостроковому періоді.
8. Особливості поведінки фірми в умовах досконалої конкуренції.
9. Монополія, причини, форми та наслідки.
10. Монополістична конкуренція як ринкова структура.
11. Особливості поведінки фірми та ціноутворення на олігополістичному ринку.
12. Теорія добробуту: мікроекономічний підхід.
13. Інституціональна природа сучасної фірми.
14. Особливості поведінки фірми у мікроекономіці знань.
15. Характеристика основних елементів інфраструктури мережної економіки.
16. Особливості функціонування галузевих мережних форм торгівлі.
17. Особливості конкуренції в умовах мережної економіки.
18. Особливості функціонування фірми в сервісній економіці.
19. Поведінка суб'єктів мережної економіки
20. Особливості функціонування ринків факторів виробництва.
21. Підприємство: сутність, форми, та сучасні тенденції.

Додаток 2 – Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАВА

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни _____

на тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____
_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)
_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

м. Харків 2017 рік

Додаток 3 – Зразки оформлення змісту курсової роботи

до теми 1 “Конкуренція: поняття, види та місце у сучасному ринковому механізмі”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Конкуренція, її суть та економічні основи.....	5
1.1 Сутність конкуренції та умови виникнення.....	5
1.2 Класифікація видів конкуренції.....	7
1.3 Конкуренція як рушійна сила розвитку суспільства.....	11
Розділ 2	
Конкурентна політика держави : досвід зарубіжних країн.....	13
2.1. Рейтинг світової конкурентоспроможності.....	13
2.2. Конкурентоспроможність у контексті глобалізації світових економічних процесів.....	16
2.3. Китай : загрози конкуренції та можливість співпраці.....	19
Розділ 3	
Конкурентоспроможність економіки України.....	22
3.1. Українські підприємства на міжнародних ринках.....	22
3.2. Формування внутрішніх і зовнішніх умов міжнародної конкурентоспроможності українських підприємств (організацій).....	26
3.3. Міжнародні перспективи реалізації національних конкурентних переваг.....	29
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 2 “*Раціональна поведінка споживача на ринку благ*”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні основи раціональної поведінки споживача.....	5
1.1 Передумови мікроекономічного аналізу поведінки споживача..	5
1.2 Кардиналістська теорія корисності.....	7
1.3 Ординалістська теорія корисності.....	10
Розділ 2	
Аналіз поведінки споживача на ринку благ.....	13
2.1. Вплив зміни доходу на споживчу рівновагу.....	13
2.2. Вплив зміни ціни на поведінку споживача.....	17
Розділ 3	
Особливості поведінки споживача щодо низькоякісних товарів.....	22
3.1. Парадокс Гіффена: поняття та вплив на ефекти споживання...	22
3.2. Особливості споживання продуктів харчування в Україні	26
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 3 **“Особливості поведінки споживача за умов формування нефункціонального попиту”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні аспекти аналізу нефункціонального попиту (соціального, спекулятивного, нерационального).....	5
1.1 Проблема нефункціонального попиту в інтерпретації Х. Лейбенстайна.....	5
1.2 Розвиток нефункціонального попиту як передумова суспільства споживання.....	9
Розділ 2	
Особливості консьюмеризму в західних суспільствах.....	13
Розділ 3	
Сурогатний символічний попит трансформаційних економік (на прикладі України).....	22
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 4 “Корпорація як форма організації сучасної фірми”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Корпорації на сучасному етапі.....	5
1.1 Переваги, недоліки, види корпорацій та рухи фондів.....	5
1.2 Корпорації та корпоративне управління.....	9
Розділ 2 Американські транснаціональні корпорації в світовій економіці.....	13
2.1. Нові організаційні форми діяльності американських ТНК.....	13
2.2. Місце американських ТНК в світовій економіці і в «світі ТНК»	17
Розділ 3 Корпорації в Україні та їх розвиток.....	22
3.1. Сучасна корпоратизація в Україні.....	22
3.2. Особливості формування корпоративних відносин в Україні.....	26
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 5 **“Малий бізнес: характерні риси, досвід та проблеми функціонування”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні аспекти малого бізнесу і його роль в економіці.....	5
1.1 Сутність малого бізнесу.....	5
1.2 Роль малого бізнесу в економіці.....	9
Розділ 2	
Специфіка малого бізнесу як особливої організації бізнесу в різних групах розвинутих країн.....	13
2.1. Місце та роль малого бізнесу в економіці розвинутих країн.....	13
2.2. Шляхи розвитку малого бізнесу в різних групах розвинутих країн.....	18
Розділ 3	
Особливості становлення та розвитку малого бізнесу в Україні.....	22
3.1. Сучасний стан розвитку малого бізнесу в Україні.....	22
3.2. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні.....	26
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 6 **“Витрати підприємства: поняття, види, динаміка”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Основні теоретичні положення витрат підприємства.....	5
1.1. Поняття і види витрат підприємства.....	5
1.2. Динаміка витрат в короткостроковому періоді.....	9
1.3. Динаміка витрат в довгостроковому періоді.....	11
Розділ 2	
Статистичні данні по витратам виробництва.....	13
2.1. Аналіз витрат в короткостроковому періоді на прикладі фірми.....	13
2.2. Динаміка витрат на прикладі фірми у довгостроковому періоді.....	17
Розділ 3	
Вдосконалення системи зниження витрат виробництва.....	22
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 7 **“Траєкторія розвитку фірми в довгостроковому періоді”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Рівноваги фірми в довгостроковому періоді та ефект масштабу.....	5
1.1 Рівновага конкурентної фірми в довгостроковому періоді.....	5
1.2 Поняття ефекту масштабу та крива довгострокових середніх витрат.....	9
Розділ 2	
Чинники довгострокового розвитку фірми.....	13
2.1. Чинники економії на масштабі виробництва.....	13
2.2. Чинники дезекономії.....	18
Розділ 3	
Галузева специфіка траєкторії розвитку фірми.....	22
3.1. Особливості визначення мінімально ефективного розміру фірми для галузей із зростаючою економією на масштабі.....	22
3.2. Шляхи подолання проблем визначення розміру фірми для галузей із спадною економією на масштабі.....	25
Висновки.....	28
Список використаних джерел	30
Додатки	32

до теми 8 **“Особливості поведінки фірми в умовах досконалої конкуренції”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Поведінка фірми в умовах досконалої конкуренції.....	5
1.1 Поняття та сфера розповсюдження досконалої конкуренції....	5
1.2 Попит на продукт досконало конкурентного продавця.....	8
1.3 Максимізація прибутку в короткостроковому періоді.....	11
Розділ 2	
Максимізація прибутку в довгостроковій перспективі.....	13
2.1. Довгострокова рівновага.....	13
2.2. Довгострокова пропозиція галузі з постійними витратами.....	15
2.3. Довгострокова пропозиція галузі зі зростаючими витратами....	17
2.4. Довгострокова пропозиція галузі з витратами, що скорочуються.....	19
Розділ 3	
Досконала конкуренція та ефективність.....	22
3.1. Ефективність виробництва.....	22
3.2. Ефективність розподілу ресурсів.....	26
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 9 “Монополія, причини, форми та наслідки”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Монополія як тип ринкової структури.....	5
1.1 Сутність, причини та форми монополії.....	5
1.2 Визначення монополістом ціни та обсягів виробництва.....	9
1.3 Економічні наслідки діяльності монополій.....	11
Розділ 2	
Антимонополіне регулювання ринку в різних групах країн.....	13
Розділ 3	
Особливості та практика антимонополіної діяльності в Україні.....	22
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 10 **“Монополістична конкуренція як ринкова структура”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні аспекти аналізу моделі монополістичної конкуренції	5
1.1 Ринкова модель монополістичної конкуренції	5
1.2 Короткострокова рівновага на ринку монополістичної конкуренції	8
1.3 Тенденція беззбитковості довгострокової рівноваги ринку....	11
Розділ 2	
Особливості монополістичної конкуренції.....	13
2.1. Диференціація продукту.....	13
2.2. Надлишкова потужність.....	17
2.3. Нецінова конкуренція і реклама.....	19
Розділ 3	
Проблема оптимізації диференціації продукту в галузі роздрібної торгівлі.....	22
3.1. Специфіка нецінової конкуренції в роздрібній торгівлі розвинених країн (на прикладі однієї з них).....	22
3.2. Методи нецінової конкуренції українських ритейлерів.....	28
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 11 **“Особливості поведінки фірми та ціноутворення на олігополістичному ринку”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Особливості олігополістичного ринку.....	5
1.1 Основні риси олігополії як ринкової структури.....	5
1.2 Типи стратегічної поведінки фірм-олігополістів (кооперативна, некооперативна).....	9
Розділ 2	
Основні моделі ціноутворення в умовах олігополії.....	13
2.1. Ламана крива попиту як базова модель ціноутворення на ринку олігополії.....	13
2.2. Модель змови та утворення картелю.....	16
2.3. Моделі дуополії: Курно, Чемберліна, Штакельберга, Бертрана, Еджуорта.....	18
2.4. Ціноутворення за принципом «витрати плюс».....	20
Розділ 3	
Особливості функціонування олігополістичних ринків (на прикладі ринку автомобілів, мобільного зв'язку тощо).....	22
3.1. Досвід державного регулювання ринку в розвинених країнах.....	22
3.2. Проблеми ціноутворення на українському ринку.....	25
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 12 **“Теорія добробуту: мікроекономічний підхід”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Індивідуалістичні теорії добробуту.....	5
1.1. Парето-ефективний добробут у конкурентній економіці.....	5
1.2. «Арифметика щастя» ординалістської концепції суспільної корисності.....	9
Розділ 2	
Загальна мікроекономічна рівновага й ефективність.....	13
2.1. Концепція ефективності та рівновага в економіці обміну.....	13
2.2. Ефективність у виробництві (діаграма Еджуорта).....	17
2.3. Ефективність розміщення ресурсів.....	20
Розділ 3	
Прояви неспроможності ринку і держави у досягненні економіки загального благоденства.....	23
3.1. Неповна конкуренція як прояв неспроможності ринку.....	23
3.2. Неповна інформація як прояв неспроможності ринку.....	25
3.3. «Провали» держави у досягненні оптимальної економіки.....	28
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 13 “Інституціональна природа сучасної фірми”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Фірма як агент, що мінімізує невизначеність та ризик.....	5
1.1. Вибір в умовах невизначеності.....	5
1.2. Ринки з асиметричною інформацією.....	9
Розділ 2	
Трансакційні витрати: сутність, види та значення.....	13
2.1. Поняття та джерела трансакційних витрат.....	13
2.2. Види та значення для фірми трансакційних витрат	17
Розділ 3	
Управління трансакційними витратами фірми.....	22
3.1. Розробка трансакційного плану мінімізації витрат.....	22
3.2. Оптимізація процедур контролю та збору інформації.....	26
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 14 **“Особливості поведінки фірми у мікроекономіці знань”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні основи мікроекономіки знань.....	5
1.1 Знання як фактор виробництва та розвитку фірми.....	5
1.2 Закономірності виробництва інтелектуальноємної продукції...	9
Розділ 2	
Особливості функціонування фірми в мікроекономіці знань.....	13
2.1. Індивідуалізація попиту та пропозиції благ.....	13
2.2. Специфіка цінового механізму.....	17
2.3. Структура капіталу фірми в економіці знань.....	19
Розділ 3	
Досвід поведінки фірм у економіці знань.....	22
3.1. Досвід фінської корпорації «Нокія».....	22
3.2. Практика становлення когнітивної фірми в українській економіці (ІТ-консалтинг тощо).....	25
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 15 **“Характеристика основних елементів
інфраструктури мережної економіки ”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Місце і роль інфраструктури в функціонуванні мережної економіки.....	5
1.1. Поняття мережної економіки.....	5
1.2. Функції інфраструктури у мережній економіці.....	9
1.3. Роль організаційно-технічної, інформаційної та фінансової інфраструктури у мережній економіці.....	13
Розділ 2	
Основні елементи організаційно-технічної, інформаційної та фінансової інфраструктури мережної економіки.....	17
2.1. Електронна торгівля як інфраструктурний сегмент мережної економіки.....	17
2.2. Економічні аспекти функціонування провайдерських фірм у мережній економіці.....	21
2.3. Мережний банкінг.....	25
Розділ 3	
Особливості розвитку інфраструктури мережної економіки.....	29
3.1. Досвід функціонування інфраструктури розвиненої мережної економіки.....	32
3.2. Проблеми розвитку інфраструктури мережної економіки в Україні.....	35
Висновки.....	37
Список використаних джерел	39
Додатки	40

до теми 16 “*Особливості функціонування мережних форм торгівлі*”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Стан і тенденції розвитку мережних форм торгівлі.....	5
1.1 Основні риси мережної економічної діяльності в торгівлі.....	5
1.2 Тенденції розвитку мережних форм торгівлі.....	8
1.3. Форми та інструменти регулювання мережних форм торгівлі	10
Розділ 2	
Зарубіжний досвід розвитку мережних форм торгівлі.....	13
2.1. Динаміка розвитку мережної торгівлі у розвинених країнах...	13
2.2. Особливості мережної торгівлі в США.....	18
Розділ 3	
Створення умов для розвитку електронних форм мережної торгівлі в Україні.....	22
3.1. Стан електронної торгівлі у вітчизняній економіці.....	22
3.2. Напрямки інтенсифікації розвитку електронної торгівлі в Україні.....	27
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 17 **“Особливості конкуренції в умовах мережної економіки”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1 Характеристика основних рис мережної економічної діяльності.....	5
1.1 Поняття мережної економічної діяльності.....	5
1.2 Благо, попит та пропозиція в мережній економіці.....	8
1.3 Особливості ціноутворення в мережній економіці	10
Розділ 2	
Особливості комплементарності та сумісності в механізмі координації мережної економіки.....	13
2.1. Форми координації в мережній економіці.....	13
2.2. Прояв додатковості та сумісності на мережних ринках монополістичної конкуренції та олігополії.....	17
Розділ 3	
Мережні ефекти як конкурентні переваги фірми.....	22
3.1. Поняття та види мережних ефектів.....	22
3.2. Вплив прямих та непрямих мережних ефектів на поведінку господарюючих суб’єктів.....	27
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 18 **“Особливості функціонування фірми в сервісній економіці”**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні аспекти становлення сервісної економіки.....	5
1.1 Поняття сервісної економіки та модернізація сфери послуг...	7
1.2 Тенденції розвитку сервісної економіки.....	9
Розділ 2	
Загальне та особливе у діяльності традиційної та сервісної фірми.....	13
Розділ 3	
Формування клієнтоцентричної стратегії фірми при переході до постіндустріальної економіки.....	22
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

до теми 19 “Поведінка суб’єктів мережної економіки”

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1	
Теоретичні підходи до аналізу суб’єктів мережної економіки.....	5
1.1 Передумови становлення нової моделі поведінки людини в мережній економіці.....	5
1.2 Робоча модель людини мережної економіки.....	9
Розділ 2	
Модифікація поведінки основних агентів ринку в умовах мережної економіки.....	13
2.1. Зміна поведінки споживача в мережній економіці.....	13
2.2. Зміна поведінки мережної фірми.....	17
Розділ 3	
Особливості економічної політики держави в умовах мережної економіки.....	22
3.1. Модифікація кредитно-грошової політики під впливом електронних форм обміну.....	22
3.2.Труднощі оподаткування в умовах мережної економіки.....	26
Висновки.....	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

Додаток 4. – ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ¹

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с - (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст ; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д Г Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України ; т. 59).</p> <p>3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. – К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України ; т. 1).</p> <p>4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр – Львів : Кальварія, 2005. -196, [1] с. – (Першотвір).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. -К.: Києво-Могилян. акад. , 2005. -397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).</p> <p>2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. -Львів : Растр-7, 2007. -375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко -Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. -XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1 Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В. , Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.] -К НДІ "Укراгропромпродуктив-ність", 2006. -106 с. -(Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу :</p>

¹ Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. – 2009. - № 5. – С. 26-30.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	[підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк -К. : Вища освіта, 2006. -478, [1] с. -(ПТО Професійно- технічна освіта).
П'ять і більше авторів	1. Психология менеджмента / [Власов П К , Липницкий А В , Лушихина И М и др], под ред Г С Никифорова -[3-є изд] -Х Гуманитар центр, 2007. -510 с. 2. Формування здорового способу життя молоді навч -метод посіб. для працівників соц служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т В Бондар, О Г Карпенко, Д М Дикова-Фаворська та ін.] —К Укр. ін-т соц. дослідж. , 2005 —115 с -(Серія "Формування здорового способу життя молоді" у 14 кн. , кн. 13).
Без автора	1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос] -К. : Грані-Т, 2007 -119с. -(Грані світу). 2. Воскресіння мертвих: українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. -К. : Грамота, 2007. -638, [1]с. 3. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб. наук. праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін]. -Чернівці : Рута, 2007. -310 с.
Багатотомний документ	1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. -К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. -(Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки -2007. -573, [1]с. 2. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни... : (Дочь врага народа) : трилогія / А. Дарова. -Одесса : Астропринт, 2006. -(Сочинения : в 8 кн. / А Дарова ; кн. 4.). 3. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. -К. : НТУУ "КПІ", 2006. -125 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. -Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. —167 с. 2. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. -К. : Асоц. укр. банків, 2000. —117 с. —

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>(Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>3. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф. , 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. ред. В. Т. Трощенко -К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. -С. 559—956, XIII, [2] с. -(Ресурс 2000).</p> <p>4. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб. наук. праць /наук. ред. В. І. Моссаковський. - Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. -215 с.</p> <p>5. Ризикологія в економіці та підприємництві : зб. наук. праць за матеріалами між нар. наук.-практ. конф. , 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. -К. : КНЕУ: Акад. ДПС України, 2001. -452 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А. , Воеводин В. Н. -Х. : ННЦ ХФТИ, 2006. —19 с. -(Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ. –техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д. , Сплошной Б. М. -Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. -7, [1] с. -(Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М. , 2002 - 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13. 06. 02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – М., 2002. - 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15. 02. 02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Географія : словник-довідник / [авт. –уклад. Ципін В. Л.]. -Х. : Халімон, 2006. -175, [1]с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. -К. : Європ. ун-т, 2007. -57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. -К. : Карпенко, 2007. -219 с.</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	4 Європейський Союз : словник-довідник / [ред. –упоряд. М. Марченко]. -2-ге вид. , оновл .-К. : К. І. С , 2006. -138 с.
Атласи	<p>1. Україна екол. –геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО /[наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.] -/ [наук. редкол. С. С. Куруленко та ін.]. - К. : Варта, 2006. - 217, [1]с.</p> <p>2. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. -Х.: Ранок, 2005. -96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. -Офіц. вид. -К. 6 Парлам. вид-во, 2006. -207 с. -(Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. —459 с. -(Нормативні директивні правові документи).</p> <p>3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39. 501: 2007. -Офіц. вид. -К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. -VI, 74 с. - (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. -[Чинний від 2006-01-01]. -К. : Держспоживстандарт України, 2006. -IV, 231 с. -(Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 - ДСТУ ISO 6107-9:2004. -[Чинний від 2005-04-01]. -К. : Держспоживстандарт України, 2006. -181 с. - (Національні стандарти України).</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. , ред. Иванов В. Л.]. -Львов. : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006. -(Серия "Нормативная база предприятия") Т. 5. -2007. -264 с. Т. 6. -2007. -277 с.</p> <p>2. Університетська книга :осінь, 2003 : [каталог]. -[Суми: Унів. кн., 2003] -11 с.</p> <p>3. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И.П., Ткачук Л. П. -Донецк : Лебедь, 2005. - 228 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1 Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. -Львів. : Укр. технології, 2007. - 74 с.</p> <p>2 Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.] - Львів. : Львів держ. ун-т внутр. справ, 2006 —11с —(Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. доктора фіз. –мат. наук : 01. 03. 02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. - 276 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Мелушова І. Ю. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.07.05 „Економіка торгівлі та послуг” / І. Ю. Мелушова. -Харків, 2006. - 20 с.</p> <p>2. Лачкова Л. І. Економічний механізм санаційної реструктуризації підприємств роздрібної торгівлі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 „Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / Л. І. Лачкова. -Харків, 2007. - 20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 1007970 СССР, МКИ³ В 25 J 15/00 Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР) - № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	<p>1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. -2007. -№ 6. -С. 15-18, 35-38.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. —2006. -№6. -С. 14-17.</p> <p>3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов -основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. -2007. -№1. -С. 39-61.</p> <p>4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. -2007. -№ 5. -С. 12-14.</p> <p>5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. — 2007. —№1. -С. 25-29.</p>
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	<p>6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. -2007. -Т. 2, №2. -С. 13-20.</p> <p>7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. — Дрогобич, 2007 -С. 245-291.</p> <p>8. Чорний Д. Міське самоврядування : тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України (кінець ХІХ—початок ХХ ст.) /Д. М. Чорний. -Х. , 2007. -Розд. 3. -С. 137-202.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. -80 Min / 700 MB. -Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. - (Бібліотека студента-медика) -1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. -Систем. вимоги : Pentium ; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. -Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису</p>

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. -К.: CD-вид-во "Інфодиск", 2004. -1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор., 12 см. -(Всеукр. перепис населення, 2001). -Систем. вимоги : Pentium-266 ; 32 Мб RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. -Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси в науці, культурі та освіті (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003“) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павпуша // Бібліотечний вісник. -2003. -№ 4. -С. 43. -Режим доступу до журн. :</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
2. Опис складається з елементів, які поділяються *на обов'язкові та факультативні*. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. *Обов'язкові елементи* містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа, їх наводять у будь-якому описі.
3. Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.